

Motion till riksdagen 2023/24:1175

av Johanna Haraldsson m.fl. (S)

Folkhögskolans frihet och framtid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkhögskolans frihet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de ekonomiska förutsättningarna för folkhögskolorna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningar för deltagande i folkhögskolekurser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Folkhögskolan spelar en viktig roll för det livslånga lärandet. Enligt Folkbildningsrådet så finns det i dagsläget 155 folkhögskolor runt om i Sverige. Av dessa drivs 113 av idéburna organisationer och resterande drivs av regioner. Bara i Jönköpings län finns nio folkhögskolor, och de spelar en stor roll för länets invånares möjlighet till studier och vidareutveckling samt för civilsamhället.

Folkhögskolan riktar sig till vuxna och är fri och frivillig. Det innebär att deltagarna själva väljer att delta i utbildningen, att den är fri från centralt styrda läroplaner och att deltagande i utbildningen är kostnadsfritt.

Skolorna driver en individanpassad utbildning utefter deltagarnas behov och når många som inte tidigare klarat av eller passat in i andra skolformer. En stor andel av de som studerar vid folkhögskola har tidigare kort utbildningsnivå och folkhögskolan bidrar därför i stor utsträckning till att höja utbildningsnivån i samhället och utjämna utbildningsklyftor. Utbildningsformen erbjuder särskilt människor med olika funktionsvariationer en stor möjlighet att utvecklas, närma sig arbetsmarknaden och skapa sig ett självständigt liv. Det är därför viktigt att aktivt främja möjligheten till utbildning särskilt för dessa grupper inom ramen för folkhögskolans verksamhet. För att skapa förutsättningar för deltagande i folkhögskolans olika kurser är det viktigt att de ger rätt till studiemedel, men också genom att de som har rätt till aktivitetsersättning kan få studera med bibehållen ersättning under hela utbildningen.

För civilsamhället så som bland annat religiösa samfund, idrottsrörelsen och arbetarrörelsen, så spelar folkhögskolorna en viktig roll. På våra folkhögskolor utbildas olika funktionärer för föreningslivets räkning så som kontor, ungdomsledare, tränare och skyddsombud för att nämna några. Folkhögskolan bidrar till att upprätthålla och stärka folkrörelse-Sverige. Även en stor del av de längre utbildningar och kortare kurser inom konst och kultur som finns i landet hålls på folkhögskola och berikar ständigt vårt fria kulturliv. Verksamheten finansieras genom statliga och regionala stöd. Under den socialdemokratiska regeringen så har särskilda medel anslagits till folkbildningen för att möta nya utbildningsbehov. Även en utökning av antalet utbildningsplatser har genomförts. Skolorna har på ett bra sätt mött upp och snabbt ställt om för att stödja arbetet med integration och etablering av nyanlända och vara en resurs i äldreomsorgslyftet, för att nämna några exempel.

När riksdagen 2022 fattade beslut om statens budget minskade dock anslaget till folkbildningen för första gången, något som i kombination med hög inflation har resulterat i ekonomiska problem som i sig medfört minskat utbud av kurser på folkhögskola och färre deltagare. De långsiktiga statliga anslagen till folkbildningen har under flertalet år heller inte räknats upp i samma utsträckning som kostnaderna för lärare och lokaler har ökat. Många folkhögskolor har det tufft och kämpar med för att kunna driva verksamheten vidare. De statliga anslagen bör därför ses över för att skapa goda förutsättningar för att fortsatt kunna bedriva denna viktiga verksamhet runt om i hela landet.

Uteblivna uppräknings- och minskade anslag till folkbildningen får negativa konsekvenser för alla de som behöver en annan chans att höja sin utbildningsnivå genom deltagande på någon av folkhögskolans kurser. Mångfalden av utbildningar och individanpassning riskeras också om friheten skulle begränsas.

Johanna Haraldsson (S)

Carina Ödebrink (S)

Azra Muranovic (S)

Niklas Sigvardsson (S)